

ראשי « רייטינג » אמנות ובמה « אמנות

ערן רשף זכה בפרס שיף לאמנות

הצייר בן ה-46 זכה בפרס לאמנות פיגורטיבית וריאליסטית ויזכה למענק של 10,000 דולר ולתערוכת יחיד במוזיאון תל אביב

מעריב | 15:22 1/6/2010 nrg

ציידנית, שמן על עץ, 2008 ערן רשף

ערן רשף הוא הזוכה בפרס לאמנות פיגורטיבית וריאליסטית לשנת 2010, על שם חיים שיף, שמוענק זו השנה השלישית. הצייר התל אביבי, בן 46, יקבל את הפרס בשווי 10,000 דולר, בטקס שיתקיים במוזיאון תל אביב לאמנות ב-24 ביוני וכן יזכה לתערוכת יחיד במוזיאון.

רשף גבר על 96 אמנים ונבחר על ידי חבר שופטים שכלל את דובי שיף, אספן האמנות דורון סבג, האוצרת ורדה שטיינלאוף ומנהל מוזיאון תל אביב לאמנות, פרופ' מרדכי עומר, אשר ציינו כי "ציוריו של ערן רשף מבקשים מן

המתבונן בהם מבט נוסף, במבט שהיו מבחינים במשהו אחר, החורג אל מעבר להישג טכני שבמעשה הייצוג המדויק. ציורים אלו טעונים במשמעויות כפולות ואמביוולנטיות, המורכבות הגדולה שלהם מבוססת על "אפקטים מחמירים, קפדניים, קשים ולפעמים אף נשגבים".

לצייר, שכבר הציג במספר תערוכות בישראל ובחו"ל, יש תואר שני ומאסטר באמנויות מברוקלין קולג' בניו יורק ולמד גם במכון אבני ובפרסונס בניו

יורק.

גז, שמן על עץ, 2009 ערן רשף

האמנים העכשוויים המשפיעים בישראל

האמנים המשפיעים :: ליאור יניב

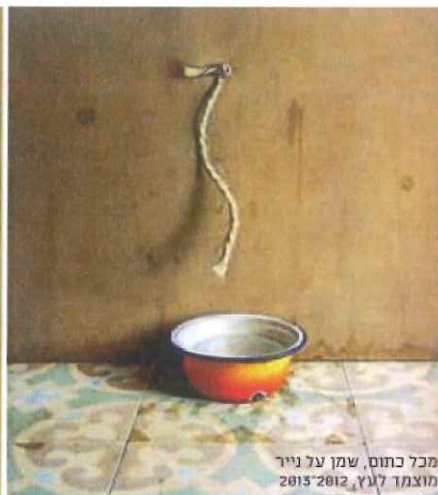

מערבולת היישר ללב הזירה

האמנים הישראלים שבלטו במיוחד השנה, פרצו גבולות ומתחו את הטריטוריה אל מחוץ לזירה. כסף גדול מונח כבר מזמן על השולחן, כעת המאמץ הוא להבקיע בזירה הבינלאומית

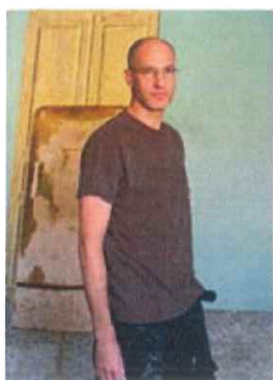

צטון, שמן על עץ, 2013

מכל כחוס, שמן על נייר מוצמד לעץ, 2012-2013

ערן רשף
מכירות שיא

בעבודותיו מסגיר רשף נקודת מבט נוסטלגית-מלנכולית, שלא מתביישת לדרוש מהצופה להתאהב בכגמי היומיום. הוא מטיל בעדינות חפצים דוממים בחללים ביתיים מנוכרים, ומבקש למצוא להם מקום, כמעט כמו שהוא מבקש למצוא לעצמו. ואכן, רשף החמקם היטב בלב הזירה. עבודותיו נמצאות באוספים של מוזיאון ישראל, מוזיאון תל אביב, גיל ברנדס, יגאל אהובי, דובי שיף, בנק הפועלים, בנק לאומי ועוד. בשנה שעברה דווח שצוירו, 'הבית השני', נמכר ב-150 אלף דולר. הוא לא מיוצג בלעדית על ידי גלריה אחת, וידוע בניהול עצמי ובקשריו האישיים והבלתי אמצעיים עם האספנים שלו. בחי המכירות מדווחים בחודשים האחרונים על ביקוש גבוה ומכירות של עבודות בלא פחות מ-180 אלף דולר, ועל כך שצוירו נמכרים עוד לפני שהוא מסיים אותם.

האמן המבוקש שאתם לא מכירים

השמועות על הצייר האנונימי, שמוכר עבודות בעשרות אלפי דולרים, החלו לצוץ לפני כשנתיים בחוגי האספנים. דימויים חריפים בדיוק מבהיל, של פינות זנוחות מחיי היומיום, הצליחו לפתח רגש במהירות כוורידים הצרים של עולם האמנות. מה שהתחיל בזכייה השקטה בשנת 2010 בפרס שיף היוקרתי לאמנות פיגורטיבית ריאליסטית, התרומם ועלה לגל גדול עם פתיחת תערוכת היחיד במוזיאון שנה לאחר מכן. עד היום, ערן רשף, 49, מי שעומד בצמרת רשימת האמנים המוערכים מקרב בני דורו, כמעט לא מוכר לקהל הרחב. הוא יליד תל אביב, ומתגורר בה עם אשתו ובתו. רשף למד במכון אבני ונסע לניו יורק ללמוד אצל לנרס אנדרסון, שנחשב לגאון פיגורטיבי.

תרבות

תערוכתו של ערן רשף היא הזדמנות לבחון את סוגיית הציור הפיגורטיבי-ריאליסטי

לעקוב

סמדר שפי

05 באוגוסט 2011

תערוכת היחיד של ערן רשף במוזיאון תל אביב היא תערוכה מעניינת וגם הזדמנות לבחון את שאלת הציור הפיגורטיבי-ריאליסטי, או לפחות זה המכונה כך על ידי ועדת פרס שיף, שלרגל הזכייה של רשף בו מוצגת התערוכה. הפרס על שם חיים שיף אמנם הוענק לראשונה בשנת 2008, אבל רשף הוא הזוכה הראשון בו שיתרום לביסוסו כפרס יוקרתי. לולא היו כל כך הרבה פרסים פרטיקולריים אחרים היה משהו משעשע בקטגוריזציה של פרס שיף כפרס לאמנות פיגורטיבית-ריאליסטית (ואכן מובעת פה משאלת לב לפרס לאמנות חזותית מצוינת שלא תלויה בגיל האמן או המדיה).

אמני הסגנון ה"פיגורטיבי-ריאליסטי" אמנם דבקים לעתים בעמדה של אופוזיציה בארץ, אך למעשה כבר מסוף שנות ה-90 משגשג הסגנון הזה כחלק מהזרם המרכזי לכל דבר, הן במובן של הכרה מוזיאלית ולא פחות מכך בזירת הגלריות. כיום הוא בבחינת אופציה נוספת לסגנונות אמנותיים אחרים. די להיזכר בכך שכמה מהתערוכות הבולטות של השנתיים האחרונות, ובהן תערוכות היחיד של ארם גרשוני, עוזי קצב וסימון אג'יאשווילי, יכלו כל אחת לענות להגדרות הפרס.

רשף מציג כאן תערוכה, שרבות בה העבודות המצוינות. ציורי פרטים מהצומח כמו עלים או דלועים, מכלים עם מים, קרש גיהוץ או שפכטל הן עבודות יפהפיות שכוחן ביכולתו של רשף לתפוס את הרגע שבו הקונקרטי מפליג לעבר המטאפיסי ועוטף זמנים והוויה. ההבדל הבולט הוא בין הציורים הללו, הקטנים יחסית, לבין מרבית הציורים הגדולים, החלשים בהרבה. אם בציורים הקטנים (רובם כ-50X50

ס"מ) הווירטואזיות היא בבחינת מובן מאליו, בסיס למה שאפשר לתאר כאשד של משמעויות, הציורים הגדולים אכן יכולים לחיות בשלום עם ההגדרה "פיגורטיבי-ריאליסטי", כאילו זו מטרה נעלה במיוחד כשלעצמה.

מנכיח את הקץ

בציורים הללו, כמו "הבית השני" (350X280 ס"מ), ההתפעלות הראשונה היא אכן מהווירטואזיות, אך לאחריה, אחרי הפגנת היכולת, נותרת תחושה של שטיחות. הרגשה דומה יש גם בציורי הבשר, שהם אלו שבהם עדיין ניכרת השפעתו של ישראל הרשברג, שהיה המורה של רשף בסוף שנות ה-80. במיטבו הציור של רשף מנכיח חיפוש קדחתני אחרי מה שמתחת לקליפה, מתחת לכלי השבור, והתערוכה הגדולה, התלויה היטב, ממקמת אותו כאחד הציירים המעניינים הפועלים היום בסגנון זה.

רשף לא מצייר ורסיות של אימפרסיוניזם ופוסט-אימפרסיוניזם אלא יוצר ציור שתווה על אופני התבוננות מתוך תפישת מכלול צורות ההתבוננות הקיימות כיום - מהמסורתיות עד אלו שנגזרות מטכנולוגיה עכשווית כמו מצלמות הטלפונים הסלולריים. הכוונה היא בעיקר למצב המתעתע שבו שמירת דימוי מחליפה את ההתבוננות וההבנה שלו. בחלק ניכר מהציורים המוצגים הוא מצייר מקטעי אדריכלות ישנה ומוזנחת, שאולי היתה יפה כשנוצרה; אולי היתה יותר מאשר הד מרוחק למוזרניזם אירופי אלגנטי, ואולי לא. התחושה היא של מקום שהתרפט טרם זמנו, כאילו קמה לתחייה אותה תל אביב מ"זכרון דברים" של יעקב שבתאי.

הוא מצייר אובייקטים שהיו נקודות הצטלבות של תרבויות, כמו האריחים המצוירים הנהדרים, חלום על שטיחים מזרחיים מפוארים, מתורגם לחומר בנייה עממי. האריחים נהפכים לקרקע המולדת של החפצים התלושים המבודדים. הקרקע הזאת סדוקה, ממורטת משימוש אבל יפה להלל. בציור "קרש גיהוץ קטן" מ-2010 הוא מצייר מרצפות בדגם צמחי בכחול ירקרק וקיר בירוק חיוור, קרש הגיהוץ הקטן, כזה המיועד לשרוולים, עומד כמבנה מוקטן בין ים ויבשה

סימבוליים, העץ הבד והנעצים שממנו הוא עשוי כניצולים גאים ששרדו והיטהרו ועומדים במקום עמוק של שקט. תחושה דומה של שגב שוררת גם בעבודה של "דלורית 2011" הניצבת על רצפה כזאת.

בתערוכה כמה וכמה עבודות ובהן מכלים. כך "ארון קיר ורוד" מ-1999 (עבודה שבה מצויר ארון תרופות ואגן רחצה), "ספינה" מ-2011 או "פכפוך" מ-2010, המתארות מכלי מים, כך שאפשר להתייחס לכך כמוטיב, אם לא בעבודתו של רשף כמכלול, לפחות בתערוכה זו. הציור של מים הוא אכן הזדמנות להפגין וירטואוזיות ורשף עושה זאת. אבל מעבר לכך יש כאן סמל אוניברסלי של טהרה והזדככות עם מכלים פגומים, בדיבור פיוטי על אפשרות פיוס או בקריאה אחרת על כישלוננו. ב"סכר", עבודה מ-2009 שעוצרת את המבט של המתבונן, נמתח חוט, מעין אנך, מתוך אגן המים הבלוי, שניכר שכבר גלשו ממנו נוזלים שונים והכתימו את דפנותיו שוב ושוב. האנך, שאיננו בקו ישר עם רווח קל בשטיח המרצפות שעליו מצויר אגן המים, מציע את המשיכה כלפי מעלה, את אפשרות הקישור לדבר מה, ומרמז על תעלומות המצויות מעבר לנראה.

עוד עבודה יפה מאוד היא זו שבה מצויר סבון "נקה 7", שהיה פעם כמעט מוצר ישראלי גנרי. ציור של חומרי ניקוי חוזר גם בעבודה "שערים" מ-2003-2007, ובכך מתייחס רשף למסורת, בפרט בציור האמריקאי, של ציור חומרי ניקוי כמטאפורה לחיפוש רוחני ולמוגבלות שלו בתרבות צריכה. אפשר לחשוב על העבודות של סטיוארט דייוויס מ-1924, "Odol", והדוגמה המוכרת ביותר היא קופסאות סבון "Brillo" של אנדי וורהול מ-1964. רשף מקנה לסבון הפשוט סוג של הילה ומדבר דרכו על עולם שלם של צמצום חומרי, חלקו בהכרח מאידיאולוגיה שחלפה.

ציורי העלים יפים מאוד, וגם כואבים. רשף מדבר דרכם, כמו דרך המכלים והאדריכלות, על הפגום והקטוע, על החלקי. העלים המצוירים הם למעשה עלים צלובים, לעתים תלויים במהופך, כשהגעול שלהם מודבק בחתיכת נייר דבק לקיר אפרפר. הדימוי יונק מהעלה כל רעננות אך גם לא מתפלש ברומנטיקה של עלי סתיו.

העלים של רשף מתארים בדיוק ובשקט שלהם ניכור עמוק מהטבע
ואולי מבכים אותו. היופי, כשל פרפרים משופדים באוספי פרפרים
במאות קודמות, מנכיח את הקץ. *

ערן רשף - ציורים, 2000-2011. אוצרת: ורדה שטינלאוף. מוזיאון תל
אביב. ימים ב'-ד' 10:00-16:00; ימים ג'-ה' 10:00-22:00; יום ו'
00:01-00:41; שבת 10:00-16:00. עד 10.9

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר |
רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר
האיכותי בישראל

© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ

האמן המצליח הכי אנונימי בארץ

ערן רשף מוכר ציורים בסכומים חסרי תקדים ומחזיק ברשימת המתנה את כל האספנים הגדולים, אבל כמעט אינו מוכר לקהל הרחב. כי זה עניין אישיותי, כי הוא לא אוהב חשיפה, כי הוא מוכר את העבודות לבד ולא דרך גלריה, וכי בסופו של דבר הוא תמיד יעדיף להסתגר בסטודיו ולצייר לבד, לאט, אריח אחרי אריח, סדק אחרי סדק

דנה גילרמן 26.07.12 09:22

150 אלף דולר. זה הסכום שישלם מפיק סרטים אמריקאי יהודי על הציור "הבית השני" של ערן רשף. המכירה הזאת, בתיווך גלריה זימאק, היא חסרת תקדים בז'אנר הזה, והופכת את רשף לצייר הפיגורטיבי היקר ביותר בישראל. "הבית השני" הוא ציור ענק (280x350 ס"מ) שהוצג בתערוכה של רשף במוזיאון תל אביב בקיץ שעבר. לצדו קנה אותו אספן גם ציור קטן יותר, "הבוקר", ב-50 אלף דולר "בלבד".

רשף נחשב לאחד הציירים המבוקשים בארץ ולאמן שמתפרנס היטב מיצירתו. עבודותיו נמצאות באוספים רבים, כולל אלה של מוזיאון ישראל, מוזיאון תל אביב, שרף קרונסון מניו יורק, יגאל אהובי, אייזיק סיטון, גיל ברנדס, דובי שיף, אי.די.בי, רותי שמחה (שותפה ומייסדת קרן פלנוס), עו"ד אריה דנציגר, בנק הפועלים ובנק לאומי. הוא מוכר בסכומים שמאפיינים דמויות מוכרות, כגון משה גרשוני, סיגלית לנדאו וארם גרשוני, אספנים עולים אליו לרגל, ולכל ציור, עוד בטרם התייבש, יש רשימת המתנה של קונים.

ובכל זאת, רשף כמעט אינו מוכר מחוץ לקהילת האמנות. "הוא הצייר המצליח הכי אנונימי בישראל", הגדירה אותו גלריסטית שממתינה גם היא לעבודה בשביל לקוח. התערוכה במוזיאון אמנם עוררה עניין, זכתה לתשבחות ומשכה תשומת לב, אבל גם אחריה, כמו לפניו, רשף עובד בשקט, כמעט בחשאי, מבחינת הקהל הרחב. "זה לא משהו מתוכנן אלא אישיותי, אני כזה, לא נוח לי בחברות גדולות", אומר רשף ל"מוסף כלכליסט" בראיון כמעט ראשון בחייו. "אבל נגמרה התערוכה ואני כל הזמן בתנועה. הראיון הזה הוא חלק מאישוש שהתנועה הזאת נכונה".

צילום: עמית שעל

רשף בסטודיו על רקע "הבית השני", העבודה שהוצגה במוזיאון תל אביב ונמכרה לאחרונה ב-150 אלף דולר

לברוח מהקייטנה של ההיפסטרס

"יעה", עבודה בתהליך, שמן על עץ, 81x69 ס"מ
עבודה של ערן רשף

הביוגרפיה של רשף (48), בניגוד לביוגרפיות של כמה אמנים שמרבים להיחשף בתקשורת, שגרתית למדי. הוא גדל ברמת אביב, וחי בה עד היום עם אשתו ובתו. אביו עבד במקורות ובתעשייה האווירית, אמו היתה ספרנית באוניברסיטת תל אביב. את ספר הציור הראשון שלו, של דאלי, קנה ב־50 לירות בחנות הספרים בברודצקי, שעומדת שם עדיין. "לא עניין אותי סוריאליזם", הוא אומר. "אהבתי לבחון בזכויות מגדלת איך דאלי מצייר זכויות, בדים, פנים. היתה לי אובססיה להבין איך הוא בורא טבע באמצעים ציוריים".

הוא שירת בשריון מיד לאחר מלחמת לבנון, וב־1987 ניסה להתקבל לבצלאל, למחלקה לעיצוב גרפי, "כדי לרכוש מקצוע", ולא עבר את המיון הראשון. הוא נשאר בתל אביב והלך לאבני כדי ללמוד אצל ישראל הרשברג, דמות מפתח בפריחה הגדולה של הציור הפיגורטיבי הישראלי בעשור האחרון. שנה אחרי

שרשף הגיע לאבני בית הספר השתנה, ולצייר הצעיר לא היה לאן ללכת. הציור הפיגורטיבי לא זכה אז לעניין רב בארץ, לא היו לו אספנים או גלריות, לא מקום ללמוד. במשך תקופה קצרה רשף השתתף במפגשים בסטודיו של דניאל אלנקוה, עם אריאל אסאן, ארם גרשוני, שהיה לחבר קרוב, ואפילו הרשברג, ואז נסע לניו יורק כדי ללמוד אצל לנרט אנדרסון, גאון פיגורטיבי והמורה של הרשברג.

דווקא בניו יורק הביטחון שלו בתחום התערער. "הגעתי לעולם חדש והכל פתוח וענק", הוא אומר. "חשבת: למה להתמקד במשהו כל כך ספציפי? נרשמתי לפרסונס, אחד מבתי הספר היוקרתיים והאופנתיים לאמנות, והשתעממתי עד מוות. כל אחד עשה מה שבא לו, כמו קייטנה של היפסטרס. שום תחושה של מחויבות או של כיוון. כולם התנהגו כמו כהנים קטנים, היו עסוקים בעצמם כל הזמן".

נשמעת תכונה אופיינית לאמנים.

"תלוי איך זה יוצא. אמן תמיד מצייר את עצמו. גם המקרר הישן של אמקור שאני מצייר הוא בעצם דיוקן עצמי. השאלה היא אם האמן הופך את עצמו לשיא היצירה או שהוא משתלב באופן אורגני במה שהוא עושה".

הדבר הכי חשוב הוא לזהות

"פכפוף", 2010, שמן על עץ, 171x188 ס"מ, אוסף מוזיאון ישראל
עבודה של ערן רשף

את התואר הראשון והשני עשה לבסוף באוניברסיטת ברוקלין אצל אנדרסון, "שלא מצייר בשום צורה שדומה למישהו אחר. הוא לא מדויק, הוא לא מצייר היפר־ריאליסטי אלא בנגיעות, כמעט כמו כישוף, והיתרון האדיר שלו בהוראה הוא שהוא לא לוחץ עליך לצייר כמוהו. בכל בית ספר מלמדים את הפורמלי: צבע, יחסים בין דברים, קומפוזיציה. הוא לימד אחרת".

מה הוא לימד?

"לזהות. זיהוי היא לדעתי המילה החשובה ביותר בציור. לזהות שמשוה קורה נכון, שהציור עובד, בלי לדעת למה. הרי אי אפשר להסביר את זה במילים. תעמידי מאה אנשים מול שני ציורים באותו נושא שמציירים באותה הצורה. 90% יזהו את הטוב מביניהם. אנשים רואים הרבה יותר טוב ממה שהם חושבים. זה מה שאנדרסון לימד אותי, לזהות ציור, וגם אף פעם לא להרגיש מרוצה מדי. הוא לא מנמיך אותך, רק נותן תמיד פרספקטיבה איפה אתה נמצא בתחום, איפה אתה ביחס להיסטוריה של הציור. הוא לימד אותי שהדרך היא המטרה, לאו דווקא ציור רהוט שאנשים מתפעלים ממנו, והוא בסך הכל עוד צעד לשום מקום".

אתה יודע לזהות גם מתי הרגע לסיים ציור?

"לרוב אני עוצר כשהציור התיישב. כשלא חשוב מה אעשה עכשיו, הציור לא ילך למקום טוב יותר. אז לרוב מגיעה גם תשישות פיזית. במיוחד בציורים גדולים - לקראת הסוף אני עובד שעות רבות על אותו מהלך, ציור על שטח רחב שדורש הרבה מאוד ריכוז. אני אמור להגיע לזה מוכן נפשית ופיזית. אם אני לא ישן טוב בלילה שלפני אני לא עושה אותו".

כמה זמן עבדת על "הבית השני"?

"יותר משנתיים. על ציורים כל כך גדולים אני לא עובד יום יום, אבל על זה עבדתי די הרבה באופן שגרת. מכיוון שאני לא עובד מתצלומים אלא רק מהתבוננות ישירה, הרבה קשור גם לאור שבו אני מצייר. בציור שכזה יש המון עבודת

הכנה. למשל, כל החלק התחתון בנוי מ-115 רישומים של אריחים. כל אחד ואחד מהם העתקתי בעזרת נייר פרגמנט מהאריחים בסטודיו כדי להגיע לרמת דיוק מקסימלית. אחר כך סרקתי אותם למחשב והטיתי כדי ליצור פרספקטיבה. ברגע שהיתה לי דיאגרמה בשחור-לבן, מרחתי מאחורה גרפיט והעברתי כתם כתם למצע של הצויר. אחרי שהעברתי את כל הכתמים הקטנים בעיפרון, מילאתי כל אחד מהם בצבע, ורק אחרי שהכל היה מונח נכון מבחינה גרפית ומרחבית התחלתי לצייר".

מפתיע שיש פה העתקה, ולא רק התבוננות.

"אני משתמש בהעתקה רק במקומות מסוימים שחשוב לי להבין את הדינמיקה שלהם. אלמנטים גרפיים כמו מדבקות, סדקים או בקיעים בצבע שחייבים להיות מאוד מאוד מדויקים. זו טכניקה ידועה. את הרישום עצמו אני רושם מהתבוננות".

זה לא בעייתי? הרי חלק גדול מההתפעלות של הצופים מהז'אנר קשור ליכולת העתקה מושלמת.

"רוב הצופים קובעים שמעשה הצויר המדויק הוא לב העניין של הצויר הפיגורטיבי. וזה כמובן מחזיר אותי לזיהוי. בצויר פיגורטיבי חלש אין מה לחפש מעבר לדיוק, בדיוק כמו שבצויר מופשט חלש אין מה למצוא מעבר לאסתטיקה. אבל בצויר בעל משמעות ומשקל סגולי, הנושא המצויר הוא רק פתח כניסה. הצויר הוא הצעה למציאות, והיא צריכה להיות מאוד משכנעת. בצוירים שלי אנשים אומרים 'הדיוק, הדיוק, הדיוק'. וזה מצחיק אותי, אני בכלל לא מדויק. יש דברים שמופיעים מולי ואני לא מצייר או דברים שלא נמצאים ואני מביא. המחויבות שלי היא אך ורק לצויר - אם בסופו של דבר נוצרת בתוכו מציאות משכנעת שגורמת לאימפקט אצל הצופה, זו ההצלחה. לא הדיוק של העתקה".

עבודה של ערן רשף

"הבית השני", 2009-2011, שמן על עץ, 350x280 ס"מ

בלי נוסטלגיה, בלי פוליטיקה

המציאות שרשף בורא מורכבת מהיומיומי, מפריטים בנאליים לכאורה שמוצבים בסטודיו - קקטוס, אריחים, דלת מתקלפת, מקרר ישן של אמקור, אמבטיית תינוקות, קערת תרופות, קערת מתכת, בקבוק חם, קרש גיהוץ קטן. החפצים והטקסטורות שכאן מופיעים בצוירים שלו בווריאציות שונות, ויש משהו מוזר בסביבות השוממות שהוא מייצר ובחפצים שבמרכזם, תלושים מהקשר, מורבידיים. בניגוד לרוב הצוירים הפיגורטיביים, רשף לא אוהב לצייר נוף, גם לא אנשים. כמו הדיוקן העצמי שלו, גם דמויות אחרות מתגלמות באובייקטים, בעלים יבשים, בחבוס מתקלף.

אלה אובייקטים מקומיים מאוד. המילה נוסטלגיה מתבקשת, אבל רשף מתקומם. "אין נוסטלגיה. זו מילה שאני לא מוכן להשתמש בה. האובייקטים מגיעים מעבר שאינו נוסטלגי, מתקתק, אלא עבר שיש לו שורשים ולכך אנשים מתחברים, זה חלק מהביוגרפיה שלהם".

חלק מהדיומיונים גם טעונים משמעות פוליטית - צבר, נוף של דרום תל אביב, מכל גז - אבל רשף זהיר. "אני ישראלי, הכל פה נגוע בפוליטיקה. הצבר לא נבחר כי הוא טעון, יש לי בו עניין ציורי טהור, לא יותר."

"אני מצייר דברים שמלווים אותי, שנשפכים בי. פעם הייתי מחפש דברים, היום הם באים אליי תוך שיטוט, או סתם בהייה. אחרי התערוכה, שברובה היתה מונוכרומטית, היה לי חשק אדיר לצייר בצבעוניות חזקה, וזה קרה לי בסופרמרקט. ראיתי חבושים ענקיים, אמרתי 'איזה צבע מטורף', וציירתי ארבעה-חמישה".

לאחרונה קיבל מאחד האספנים יעה ישן ממתכת ומיהר לצייר אותו. לא ברור מי ישלם יותר מ-20 אלף דולר על ציור (מהמם) של יעה תלוי על קיר, אבל את רשף זה לא ממש מלחץ. "יש כבר אספן שאמור לבוא לראות אותו, ואם לא הוא יש אדם נוסף ברשימה".

צילום: עמית שעל

ערן רשף בעבודה, בסטודיו שלו בתל אביב. "אין אף מהלך מבוצע, אני מזיע על כך מהלך"

המחירים הוכפלו בתוך חודשים

השקט הזה, האפשרות לעבוד בלי לדאוג, מאפיין את רשף רק באחרונה, ודווקא מאז שעזב את הגלריה שלו, גולקונדה של רוני פורר, ב-2008, אחרי 13 שנה. "כשיצאתי מהגלריה היה קשה מאוד. הרגשתי יתום, לא היה לי לאן לפנות, לא הכרתי אף אחד. ופתאום הגיע אספן, ועוד אחד, וזה הביא חבר, ופתאום הגיע אוצר, ואז גלריסט, זה נבנה מפה לאוזן. לא היו לי יחסי ציבור, מי שקנה לא ידע בכלל מי אני. העניין צבר תאוצה רק בגלל העבודות. וברגע שנהייתי עצמאי ואחראי לגורלי הכלכלי, העבודה שלי נהייתה הרבה יותר חיונית. לא ציירתי יותר ציורים, אבל ציירתי עם הרבה יותר כוח. אדם אחראי לגורלו הוא אדם רעב יותר. התחילו להגיע הרבה אנשים והתגובות לעבודה היו הרבה יותר חזקות כי העבודות פגעו יותר".

"צברים", 2010-2011, שמן על עץ, 165x150 ס"מ, אוסף מוזיאון תל אביב

עבודה של ערן רשף

רשף מצייר לאט ומעט. הוא לא מכין רישומים מהירים, לא סקיצות, ולכן מצייר וגם מוכר רק כמה ציורים בשנה. הלקוחות

הם אספנים קבועים, אבל לא רק הם, ורשף מנהל את הקשר מולם בעצמו, ו"תמיד יש משא ומתן. זה לא שמישהו יושב עם צ'ק מוכן ומחכה לשלם לי עכשיו, או שמורידים מהמדף ומשלמים בקופה. אספן שכבר רכש עבודה בעבר מברר אם יש הנחות. המטרה היא לשמר רמת מחירים שגם תצדיק את מה שאני מציע וגם תאפשר לי להמשיך לעבוד. הם מבינים את זה. אני לא חושב שתמצאי אספן אחד שחושב 'איזו שטות עשיתי'".

אם מדובר באספן שקנה עבודה של רשף לפני התערוכה במוזיאון תל אביב, הוא גם יבין שהוא בר מזל. בעשרת החודשים שחלפו מאז התערוכה מחירי העבודות זינקו: הקטנות והגדולות עלו ב-20%-30%, הבינוניות הכפילו את מחירן. "מלכתחילה תמחרתי את הגודל הזה נמוך מדי", הוא אומר. "אין בשוק הרבה ציורים של יותר ממטר, בז'אנר

הזה יש בעיקר ציורים קטנים". למעשה, המחירים החלו לעלות לקראת התערוכה, עוד לפני פתיחתה, "וכשנסגר התאריך החלה השעטה".

"חבוש", 2012, שמן על עץ, 34.2x32.5 ס"מ עבודה של ערן רשף

בתערוכה הוצגו 40 עבודות, רק שתיים לא היו מכורות מראש, ו"כל הזמן פנו אנשים, גם מחו"ל. למשל מרי קרונסון, חברה בוועד המנהל של הגוגנהיים, והבן שלה שרק קרונסון, מהתורמים לאגף החדש במטרופוליטן. הוא היה בתערוכה ודרכו הכרתי סוג חדש של התנהלות, שבתוך שתי דקות אתה סוגר על שני ציורים. הוא אמר 'אני רוצה ציורים שלך', עניתי שיש רק אחד קטן, ושלחתי את מה שיש לי. הוא שאל מה המחיר, עניתי 9,000 דולר. הוא אמר 'אני רוצה שניים', אמרתי שאין לי, שאני מצייר משהו שיהיה מוכן אולי בעוד כמה חודשים. 'אני אקנה את שניהם'. המזכירה שלו לקחה פרטים, שלחה כסף, נגמר הסיפור.

"אני חייב לסייג ולומר", הוא מוסיף, "זה נראה כאילו כל היום אני עוסק בכספים. ממש לא. וגודל העבודה לא משפיע כהוא זה על מידת התחייבותי אליה. הריכוז ותשומת הלב ניתנים במלואם לכל ציור".

המחירים הרשמיים לציורים של רשף נעים מכ-15 אלף דולר לציור קטן (40x50 ס"מ) ועד כ-80 אלף דולר לציורים הגדולים (130x180 ס"מ). וכרגע אין שום דבר למכירה. "יש ציור קטן של חבוש, אבל מישהו כבר אמור לבוא לראות אותו".

כולם בשלולית, רשף בסטודיו

"הבקר", 2011, שמן על עץ, 90x122 ס"מ עבודה של ערן רשף

אחד מאספניו המסורים של רשף הוא המלונאי דובי שיף, יוזם הפרס לציור פיגורטיבי במוזיאון תל אביב ע"ש אביו, חיים שיף. אין ספק שההצלחה של רשף היא גם ההצלחה של שיף, והעלייה במחירים משפיעה ישירות גם על ערך העבודות שברשות האספן, שגם חבר בוועדה שהעניקה לרשף את פרס שיף.

אין כאן בעיה אתית?

"קודם כל, יש בהענקת הפרס אפליה מתקנת, אחרי ששנים התעלמו מאמנים פיגורטיביים. מגיע אספן שיש לו תשוקה בוערת לציור כזה ונותן במה. לגבי כל הפרטים האחרים, מי בדרך כלל יושב בוועדות? זה לא כך בכל הפרסים? אין קשר בין אספנים לוועדות? זו כזאת שלולית, כולם מכירים פה את כולם. הקול של דובי שיף בוועדה לא קובע, ועוד לפני הפרס היו לי מגעים עם מוטי עומר על תערוכה בחלל מרכזי".

אחרי התערוכה רשף שב להסתגר בסטודיו, וניכר שאינו מנסה לנצל את המומנטום להתערות יותר בסצנה. "עשיתי מאמץ ניכר להכניס שני ציורים חשובים למוזיאון ישראל ולמוזיאון תל אביב, והצלחתי", הוא אומר. "לגבי פריצה החוצה, יש כל הזמן דיבורים על זה, אבל אני לא מנפנף בדברים עד שהם סגורים".

ובכל זאת, מה הלאה?

"התהליכים שלי אטיים. אני מקווה שגוף העבודות שאני בונה עכשיו יקבל מקום טוב בהמשך. ואני לא לבד. ברגע שיש לך אספנים, הם גם עוזרים בזה, לטובתך ולטובתם. אני לא מונחה מטרה, וכמו שהגיעה התערוכה ועוררה עניין, יהיה עוד משהו, ברור שיהיה".